

Η Νομική Διασταση Της Συγκροτησης Και Λειτουργίας Των Ανώτατων Συμβουλίων Ναυτικών Ατυχημάτων

του Δρ. Δρ. Τρύφωνα Χαρ. Κοροντζή

Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό/Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Επίκουρος Καθηγητής ΑΠΘ/Πολυτεχνική Σχολή/Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης (Π.Δ. 407/1980)

Email:tmkoront@otenet.gr, korontzis.tryfon@ac.eap.gr

Περίληψη: Η ναυτιλία αποτελεί ίσως τη μεγαλύτερη βιομηχανία σε παγκόσμιο επίπεδο, μεταφέροντας περισσότερο από το 90% του παγκόσμιου εμπορίου αποδοτικά και με ασφάλεια. Τα πλοία, δεδομένης της δραστηριοποίησής τους σε παγκόσμια κλίμακα υπόκεινται σε διαφορετικά νομικά καθεστώτα. Ωστόσο, ναυτικά ατυχήματα με δυσμενέστερες συνέπειες στο περιβάλλον και στον άνθρωπο εξακολουθούν να συμβαίνουν. Η Ελλάδα ως μία χώρα με έντονη ναυτιλιακή παράδοση και με μία από τις μεγαλύτερες ναυτιλίες σε παγκόσμιο επίπεδο ήδη από τη δεκαετία του 70, έχει διαμορφώσει ειδικό νομοθετικό πλαίσιο για την διερεύνηση των ναυτικών ατυχημάτων με το Ν.Δ. 712/1970. Αυτή η ειδική νομοθετική διαδικασία θα εξεταστεί κριτικά στην παρούσα συνοπτική μελέτη.

Λέξεις- κλειδιά: Ναυτικό Ατύχημα, Ανώτατα Συμβούλια Ναυτικών Ατυχημάτων (Α.Σ.Ν.Α.), Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή (Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ.), Ελληνική Υπηρεσία Ναυτικών Διερεύνησης Ναυτικών Ατυχημάτων (ΕΛ.Υ.Δ.Ν.Α.), Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας (Υ.Ε.Ν.)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ -ΑΝΑΛΥΣΗ

Το Ανώτατο Συμβούλιο Ναυτικών Ατυχημάτων (Α.Σ.Ν.Α.)¹ το οποίο είναι αρμόδιο για τον διοικητικό

¹ Στο Π.Δ. 13/2018 (Α' 26), «Οργανισμός Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής» στο άρθρο 21 με τίτλο «Διεύθυνση Ασφάλειας Ναυσιπλοΐας» ορίζονται τα εξής:

1. Η Διεύθυνση Ασφάλειας Ναυσιπλοΐας μεριμνά για τον καθορισμό όρων ασφαλούς ναυσιπλοΐας, προς προστασία της ανθρώπινης ζωής και περιουσίας στη θάλασσα, τη θέσπιση εθνικού κανονιστικού πλαισίου επί θεμάτων ασφαλούς ναυσιπλοΐας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τεχνικά θέματα κατασκευής και εξοπλισμού πλοίων καθώς και την προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας σύμφωνα με τις Διεθνείς Συμβάσεις που κυρώνει η Χώρα και την ενωσιακή νομοθεσία, την οργάνωση της διενέργειας και την άσκηση ελέγχων της ποιότητας (Quality Control) των επιθεωρήσεων των υπό ελληνική σημαία πλοίων καθώς και πλοίων με ξένη σημαία που καταπλέουν σε ελληνικούς λιμένες σύμφωνα με το Μνημόνιο Κατανόησης των Παρισίων (Paris MoU), την αναγνώριση και εξουσιοδότηση των Αναγνωρισμένων

Οργανισμών, το διοικητικό έλεγχο των ναυτικών ατυχημάτων, τη διαμόρφωση και υποστήριξη θέσεων και το συντονισμό ενεργειών επί θεμάτων ασφάλειας ναυσιπλοΐας σε διεθνές επίπεδο. Επίσης, προγραμματίζει, σχεδιάζει, αναπτύσσει, θεσπίζει και εφαρμόζει το νομοθετικό πλαίσιο, οργανώνει επιχειρησιακά τα συστήματα παρακολούθησης θαλάσσιας κυκλοφορίας και παράκτιας επιτήρησης θαλασσίου πεδίου που διαθέτει ή χρησιμοποιεί το Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ. και σχετίζονται με τον εντοπισμό των πλοίων, μέσω των ακόλουθων Τμημάτων της:

α) Τμήμα Ασφαλούς Ναυσιπλοΐας και Ναυτικών Ατυχημάτων β) Τμήμα Νομοθεσίας και Διεθνούς Συνεργασίας γ) Τμήμα Θαλάσσιας Επιτήρησης και Διαχείρισης Κυκλοφορίας Πλοίων δ) Τμήμα Οργάνωσης και Εποπτείας Επιθεωρήσεων Πλοίων (Paris MOU).

2. Οι αρμοδιότητες του Τμήματος Ασφαλούς Ναυσιπλοΐας και Ναυτικών Ατυχημάτων είναι οι ακόλουθες:

.....

δ) Η παρακολούθηση των διεθνών εξελίξεων σε θέματα ναυτικών ατυχημάτων και ο συντονισμός των ενεργειών προς διερεύνηση ναυτικών ατυχημάτων των υπό ελληνική σημαία πλοίων και πλοίων στα οποία εργάζονται Έλληνες ναυτικοί ή επιβαίνουν Έλληνες πολίτες, συμπεριλαμβανομένης της συγκρότησης και λειτουργίας των Ανακριτικών Συμβουλίων Ναυτικών Ατυχημάτων (Α.Σ.Ν.Α.) και των λοιπών οργάνων διερεύνησης ναυτικών ατυχημάτων.

ε) Η συνεργασία με την Ελληνική Υπηρεσία Διερεύνησης Ναυτικών Ατυχημάτων (ΕΛ.Υ.Δ.Ν.Α.), για την υλοποίηση του έργου της, καθώς και με αντίστοιχες Υπηρεσίες ή Αρχές και Φορείς τεχνικής και διοικητικής διερεύνησης ναυτικών ατυχημάτων άλλων κρατών καθώς και Αναγνωρισμένους Οργανισμούς και Νηογνώμονες για ναυτικά ατυχήματα πλοίων υπό ελληνική σημαία.

στ) Η λήψη προληπτικών και διορθωτικών μέτρων με βάση τα αποτελέσματα διερεύνησης ναυτικών ατυχημάτων.

3. Οι αρμοδιότητες του Τμήματος Νομοθεσίας και Διεθνούς Συνεργασίας είναι οι ακόλουθες:

α) Η παρακολούθηση της διαμόρφωσης της νομοθεσίας σε επίπεδο Ε.Ε. και Διεθνών Οργανισμών στον τομέα της ασφάλειας ναυσιπλοΐας και η μέριμνα για την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας καθώς και η διαμόρφωση της εθνικής νομοθεσίας σε όλο το εύρος του παραπάνω τομέα που συμπεριλαμβάνει θέματα κατασκευής και εξοπλισμού πλοίων.

έλεγχο των ναυτικών ατυχημάτων, συστήθηκε προκειμένου λόγω της ιδιομορφίας των ναυτικών ατυχημάτων και των ειδικών γνώσεων που απαιτεί η διερεύνησή τους, να συμβάλει με τα στελέχη που το συγκροτούν, στην πληρέστερη διερεύνηση των συνθηκών υπό τις οποίες έχει συμβεί ένα ναυτικό ατύχημα².

Ως ναυτικό ατύχημα σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν.Δ. 712/1970 (Α' 237) θεωρείται:

- 1.- ολική πραγματική ή τεκμαρτή απώλεια ελληνικού πλοίου ή πλωτού ναυπηγήματος,
- 2.- εγκατάλειψη τούτου στους ασφαλιστές,
- 3.- οριστική ή προσωρινή εγκατάλειψη του πλοίου υπό του πληρώματος,
- 4.- απώλεια ή βλάβη του επί του πλοίου ή του πλωτού ναυπηγήματος μεταφερόμενου φορτίου κατά ποσοστό ανώτερο του ενός τέταρτου αυτού,
- 5.- σοβαρή βλάβη από την οποία προήλθε διαρκής ακυβερνησία του πλοίου και
- 6.- απώλεια ζωής ή σοβαρός τραυματισμός μέλους πληρώματος ή επιβάτου.

Σημειώνεται ότι τα Α.Σ.Ν.Α. είναι τρία (3) Α', Β' και Γ', είναι ισοδύναμα και λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ. 712/70 (Α' 237) «Περί διοικητικού ελέγχου του ναυτικού ατυχήματος» και του Ν. 2575/98 (Α' 23 Α) «Ρύθμιση θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας» με το άρθρο 9 παρ. 10 του οποίου αντικαταστάθηκαν η παράγραφος 2 του άρθρου 3, το στοιχείο δ της παραγράφου 4 του άρθρου 3 και η παράγραφος 6 του άρθρου 3 του προαναφερόμενου Ν.Δ. και των Υπουργικών Αποφάσεων (Υ.Α.):

α) αριθ. 68108/14/70/5.2.71, «Κανονισμός λειτουργίας Ανακριτικού Συμβουλίου Ναυτικών Ατυχημάτων (Α.Σ.Ν.Α.)»,

β) αριθ. 68777/2/79/7.6.79, «Ορισμός έδρας – ανακριτικών Συμβουλίων Ναυτικών Ατυχημάτων (Α.Σ.Ν.Α.)»,

γ) αριθ. 68108/81/15.7.81, «Σύσταση τρίτου Ανακριτικού Συμβουλίου Ναυτικών Ατυχημάτων (Γ' Α.Σ.Ν.Α.)» και

δ) αριθ. 14145/5/92/24.7.92 «Τροποποίηση κανονισμού λειτουργίας Α.Σ.Ν.Α.».

Σημειώνεται ότι όλες οι αναφερόμενες Υπουργικές Αποφάσεις δεν έχουν δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ως

² Βλ. Τσουρής Γ., «Ο Διοικητικός έλεγχος των ναυτικών ατυχημάτων», ΔΔ, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Αθήνα, 1978 και Κοροντζής Τρ., «Διοικητικός Έλεγχος Ναυτικού Ατυχήματος», "Λιμενική Ρότα", τεύχος 14, Οκτώβριος-Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2013, σ.σ. 60-62.

προβλέπεται-καθορίζεται για τις κανονιστικές πράξεις, κατά συνέπεια χαρακτηρίζονται ως ανυπόστατες και δεν παράγουν έννομα αποτελέσματα³.

Τα Α.Σ.Ν.Α. συγκροτούνται κάθε δύο χρόνια με απόφαση του υπουργού Ναυτιλίας και Αιγαίου (Υ.Ν.Α.)⁴ [εφεξής στο κείμενο θα εννοείται το

³.....Η συγκεκριμένη κατηγορία χαρακτηρίζεται ως: (β) ατελείς πράξεις, εκείνες δηλαδή που στερούνται του αναγκαίου για τη νομική ολοκλήρωσή τους συστατικού τύπου. Έτσι, ανυπόστατες είναι οι πράξεις των οποίων δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία παραγωγής. Ειδικότερα, το ανυπόστατο της πράξης συνεπάγεται η έλλειψη αποτύπωσης σε έγγραφο, η έλλειψη υπογραφής, όπως επίσης η έλλειψη δημοσίευσης, κατά τον προσηκόντα τρόπο [ν. 3469/20063] στην περίπτωση των κανονιστικών πράξεων και των δημοσιευτέων ατομικών [Από το Σύνταγμα επιβάλλεται η πλήρης δημοσίευση όχι μόνο των τυπικών νόμων, αλλά και όλων των κανονιστικών διοικητικών πράξεων, ως συστατικό στοιχείο του κύρους τους (ΣτΕ Ολ 87/2011)].

Βλ. αναλυτικά «Νομολογιακές εξελίξεις στον δικαστικό έλεγχο των ανυπόστατων πράξεων (με αφορμή τις αποφάσεις ΣτΕ Ολ 2649/2017 και ΣτΕ 3151/2017)» της Ευγενίας Β. Πρεβεδούρου διαθέσιμο στον ιστότοπο <https://www.prevedourou.gr/%CE%BD%CE%BF%CE%B%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CE%B5%CE%BE%CE%B5%CE%BB%CE%AF%CE%BE%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B9/> (είσοδος την 22/05/2021) και Κωνσταντίνος Γώγος, «Η ανυπόστατη διοικητική πράξη», εκδ. Σάκκουλας, Αθήνα, 2012.

⁴ Για την εξέλιξη του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας (Υ.Ε.Ν.) και για τους διοικητικούς μετασχηματισμούς του βλ. Κοροντζής Τρ., «Το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας ως αυτόνομος διοικητικός κυβερνητικός θεσμός κατά την περίοδο 1971-2016», σ.231, εκδ. BOOKSTARS, Αθήνα, 2016, ISBN: 978-960-571-198-6, του ίδιου «The Hellenic Ministry of Mercantile Marine, as an autonomous administrative governmental institution in the period 1971-2011. A descriptive and critical approach», International Journal of Business and Social Science Vol. 3, issue 8, special issue, April 2012, p.p.61-75, του ίδιου «Διοικητικές Κυβερνητικές Μεταρρυθμίσεις. Η περίπτωση του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής (ΥΕΝΑΝΠ)» Διοικητική Ενημέρωση (τριμηνιαία επιθεώρηση διοικητικής επιστήμης), τ.52, Οκτώβριος- Νοέμβριος- Δεκέμβριος 2009, σ.σ. 31-57, του ίδιου «Η Διοικητική Κυβερνητική Μεταξέλιξη του πρώην Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας την περίοδο 2009-2011», "Λιμενικά Χρονικά", τεύχος 90, Απρίλιος - Μάιος-Ιούνιος 2012, σ.σ. 14-15, του ίδιου «Λιμενικό Σώμα και Διοικητικοί Πειραματισμοί», "Δημόσιος Τομέας", τεύχος 269, Ιανουάριος 2010, σ.σ. 33-35, του ίδιου «Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας και Λιμενικό Σώμα. Κριτική θεώρηση οργανισμών Υ.Ε.Ν. - προτάσεις διοικητικής μεταρρύθμισης», Διοικητική Ενημέρωση

Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (Υ.ΝΑ.Ν.Π.), είναι επταμελή και αποτελούνται από τον Πρόεδρο και έξι μέλη, καθώς επίσης και από αντίστοιχο αριθμό αναπληρωτών τους. Βρίσκονται σε απαρτία αν είναι παρόντες ο Πρόεδρος και τέσσερα από τα μέλη. Η αρμοδιότητα Σύστασης Α.Σ.Ν.Α. καθώς και η τροποποίηση – αντικατάσταση μελών τους, βάσει της αριθ. 1141.1/01/20 Υ.Α. (Β' 114) έχει μεταβιβαστεί στον Γενικό Γραμματέα Ναυτιλίας και Ασφάλειας Ναυσιπλοΐας.

Οι διατάξεις για τον διοικητικό έλεγχο του ναυτικού ατυχήματος όπως αναφέρθηκε καθορίζονται στο Ν.Δ. 712/70 (Α' 237), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 9 παρ. 10 του Ν. 2575/98 (Α' 23). Παράλληλα ο διοικητικός έλεγχος των ναυτικών ατυχημάτων προβλέπεται και από την διεθνή σύμβαση περί ασφάλειας της ανθρώπινης ζωής στη θάλασσα (Safety Of Life At Sea- SOLAS 74 Καν. 21 Κεφ. Α μέρος Γ), η οποία κυρώθηκε από την Ελλάδα με το Ν. 1045/1980 (Α' 95), [Περί κυρώσεως της υπογραφείσης εις Λονδίνον Διεθνούς Συμβάσεως «περί ασφάλειας της ανθρώπινης ζωής εν θαλάσσει 1974» και περί άλλων τινών διατάξεων].

Τονίζεται ότι η εν λόγω διερεύνηση είναι ανεξάρτητη των διερευνήσεων ασφάλειας των ναυτικών ατυχημάτων που πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4033/2011 (Α' 264), «Προσαρμογή στις διατάξεις της Οδηγίας 2009/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Απριλίου 2009 για τον καθορισμό των θεμελιωδών αρχών που διέπουν τη διερεύνηση των ατυχημάτων στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών και για την τροποποίηση της Οδηγίας 1999/35/ΕΚ του Συμβουλίου και της Οδηγίας 2002/59/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου – Ενσωμάτωση ρυθμίσεων, μέτρα εφαρμογής και άλλες διατάξεις»⁵.

Όπως είναι γνωστό η ποινική προανάκριση συνιστά μία τελείως διαφορετική έρευνα από την διοικητική διερεύνηση, στην συγκεκριμένη περίπτωση ενός ναυτικού ατυχήματος. Έχοντας υπόψη την εν λόγω διαφορετικότητα διατυπώνονται οι εξής προβληματισμοί:

Η χρήση του όρου προανάκριση η οποία πραγματοποιείται στο Ν.Δ. 712/70 είναι αδόκιμη, καθώς η διατύπωση του εν λόγω όρου μπορεί πολύ εύκολα να παρερμηνευθεί από το στέλεχος που προβαίνει σε προανακριτικές ποινικές πράξεις, και δημιουργεί σύγχυση βάσει της έννοιας της από τα οριζόμενα στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (Κ.Π.Δ.).

(τριμηνιαία επιθεώρηση διοικητικής επιστήμης), τ.32, Ιανουάριος- Φεβρουάριος- Μάρτιος 2005, σ.σ. 93-112.

⁵ Βλ. Εισηγητική Έκθεση του εν λόγω νόμου διαθέσιμη στην ιστοσελίδα https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/p-sea-eis_XPress_Hamster_temp.pdf

Από την διατάξη του άρθρου 2 παράγραφος 1 του Ν.Δ., γεννάται ερώτημα αν η ενημέρωση του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας (Υ.Ε.Ν.), είναι παράλληλη με την ενημέρωση του αρμόδιου Εισαγγελέα ή ενημερώνεται μόνο ο Υ.Ν.Α. (Υπουργός Ναυτιλίας και Αιγαίου). Αν ληφθεί υπόψη η παράγραφος 7 του άρθρου 2 και η διάταξη του άρθρου 6, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η ενημέρωση πραγματοποιείται μόνο προς τον Υ.Ν.Α., παρακάμπτοντας την προσήκουσα ενημέρωση του αρμόδιου Εισαγγελικού Λειτουργού.

Αυτό συνάγεται από το γεγονός ότι αν έχει ενημερωθεί ο αρμόδιος Εισαγγελικός Λειτουργός δεν χρειάζεται να του κοινοποιηθεί η δικογραφία, καθώς λογικά αυτή θα του έχει υποβληθεί από την αρμόδια Λιμενική Αρχή (Εσωτερικού ή Εξωτερικού)⁶ [εφεξής εννοείται το Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή (Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ.)] που διενεργεί προανάκριση υπό την άμεση εποπτεία του.

Με την ολοκλήρωση των προανακρίσεων επί ναυτικών ατυχημάτων από τις Λιμενικές ή Προξενικές Αρχές ή από αξιωματικό Λ.Σ. οριζόμενο από τον υπουργό Ν.Α. (Ναυτιλίας και Αιγαίου) σε εξαιρετικές περιπτώσεις (άρθρο 2 παρ. 2 Ν.Δ. 712/70)⁷, οι φάκελοι των δικογραφιών μετά το πέρας της προανάκρισης υποβάλλονται στο Υ.Ν.Α. άνευ πορίσματος του διενεργήσαντος την προανάκριση.

Ο υπουργός Ν.Α. παραπέμπει τον φάκελο εις τα Α.Σ.Ν.Α., τα οποία προβαίνουν υπό τη διεύθυνση των προέδρων τους, στην ενέργεια ενόρκων τακτικών ανακρίσεων, εφόσον κρίνουν τα Συμβούλια ότι είναι ανεπαρκείς οι διενεργηθείσες προανακρίσεις. Ο υπουργός Ν.Α. εάν κρίνει με αιτιολογημένη γνώμη δύναται να μην υποβάλει το φάκελο στο Α.Σ.Ν.Α. (άρθρο 2 παραγρ. 6 Ν.Δ. 712/70).

⁶ Γενικά περί Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής (Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ.) βλ. Κοροντζής Τρ., «Ο θεσμικός ρόλος του Λιμενικού Σώματος», σ.411, εκδ. BOOKSTARS, Αθήνα, 2017, ISBN: 978-960-571-266-2, του ίδιου «The Hellenic internal security system in combating organized crime. The case of the Hellenic Coast Guard», The HELLENIC OPEN BUSINESS ADMINISTRATION Journal, Vol. 1-2015 No 2, p.p. 23-48 (ISBN 2407-9332), του ίδιου «The role of the Hellenic Coast Guard in the Hellenic internal security and in combating the phenomenon of organized crime», International Review of Social Sciences and Humanities, Vol. 3, issue 1, April 2012, p.p. 210-227.

⁷ Βλ. άρθρο 2 παραγρ. 2 του Ν.Δ. 712/1970. Ειδικότερα στην υπόψη διάταξη ορίζεται ότι: 2. «Ο Υπουργός Εμπορικής Ναυτιλίας εφ' όσον κρίνει ότι συντρέχει περίπτωσης περαιτέρω διερευνήσεως του ατυχήματος, διατάσσει την διενέργειαν ενόρκου προανακρίσεως ορίζων συνάμα την μέλλουσαν να διεξάγει ταύτην Λιμενικήν ή Προξενικήν Αρχήν. Δύναται όμως, ούτος να αναθέσει είτε αυτεπαγγέλτως είτε τη αιτήσσει του πλοιοκτήτου, εις ειδικώς οριζόμενον υπό του Υπουργού Αξιωματικόν του Λιμενικού Σώματος (Λ.Σ.) την διενέργειαν της ενόρκου προανακρίσεως».

Εάν από την προανάκριση προκύψουν ενδείξεις τελέσεως αξιοποιήσιμου αδικήματος ή υποβληθεί έγκληση κατά παντός υπευθύνου, ο ενεργήσας την προανάκριση εφόσον είναι αξιωματικός του Λ.Σ. και στις λοιπές περιπτώσεις το Υ.Ν.Α. διαβιβάζει τη δικογραφία με όλα τα στοιχεία στον αρμόδιο Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών (άρθρο 2 παραγρ. 7 Ν.Δ. 712/70).

Σε κάθε υπόθεση ναυτικού ατυχήματος, ορίζεται από τον πρόεδρο εισηγητής ένας εκ των μελών του Α.Σ.Ν.Α., οποίος μελετά την υπόθεση και εισηγείται επ' αυτής, ενώπιον του Συμβουλίου, στη συνέχεια το Α.Σ.Ν.Α. αποφασίζει με έκθεσή του, για τις αιτίες, τις συνθήκες, τους υπεύθυνους του ναυτικού ατυχήματος και του βαθμού ευθύνης αυτών, ομόφωνα ή κατά πλειοψηφία (σε περίπτωση ισοψηφίας υπερिσχύει η ψήφος του προέδρου).

Οι ενώπιον των Α.Σ.Ν.Α. διαδικασίες, πρέπει να ολοκληρώνονται εντός των προθεσμιών τις οποίες θέτει το Ν.Δ. 712/70 και οι οποίες δεν πρέπει να υπερβαίνουν συνολικά τους επτά (7) μήνες από την παράδοση των φακέλων των ναυτικών ατυχημάτων στα Α.Σ.Ν.Α.

Στην πράξη συνήθως οι προθεσμίες αυτές τηρούνται, πλην ορισμένων εξαιρετικών περιπτώσεων που θα πρέπει από τα Συμβούλια να πραγματοποιηθεί τακτική ανάκριση και οι προθεσμίες είναι αδύνατον να τηρηθούν (κλήση μαρτύρων, λήψη μαρτυρικών καταθέσεων, αλληλογραφία με Αρχές, Οργανισμούς, Υπηρεσίες, ιδιώτες κ.λ.π.).

Η έκθεση του Α.Σ.Ν.Α. μετά του φακέλου του ναυτικού ατυχήματος, διαβιβάζεται από τον πρόεδρο στον υπουργό Ν.Α.⁸ στον αρμόδιο Εισαγγελέα για άσκηση ποινικής δίωξης. Εφόσον προκύψουν στοιχεία πειθαρχικής ευθύνης Πλοιάρχων ή μελών

⁸ Με την αριθμ. 71/1979 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.) που έγινε αποδεκτή από τον υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας με την αριθμ. 68587/79/20.8.79 απόφασή του, υπάρχει δυνατότητα αναπομπής στα Α.Σ.Ν.Α. (υπό προϋποθέσεις που αναφέρονται στη γνωμοδότηση) προς νέα κρίση υποθέσεις ναυτικών ατυχημάτων, οι οποίες έχουν παραπεμφθεί στα ποινικά και πειθαρχικά δικαστήρια, αλλά για τις οποίες δεν έχουν εκδοθεί ακόμη οριστικές αποφάσεις από τα δικαστήρια αυτά.

Στην πράξη οι ενδιαφερόμενοι μέσω της Διεύθυνσης Ασφάλειας Ναυσιπλοΐας (Δ.Α.Ν./Τμήμα 1ο), υποβάλλουν στον υπουργό Ν.Α. νέα στοιχεία τα οποία δεν είχαν τεθεί υπόψη κατά την αρχική εκδίκαση της υπόθεσης από τα Α.Σ.Ν.Α. και εφόσον αυτά γίνουν αποδεκτά από τον Υ.Ν.Α., οι υποθέσεις αναπομπής, διαβιβάζονται στο ίδιο Α.Σ.Ν.Α. που είχε εκδώσει την αρχή έκθεση και ο πρόεδρος του συμβουλίου χρεώνει την υπόθεση σε άλλο εισηγητή (για ευνόητους λόγους, χωρίς να δεσμεύεται να την χρεώνει στον ίδιο που αρχικά είχε εισηγηθεί την υπόθεση). Κατά τα λοιπά ακολουθείται η ίδια διαδικασία της εκδίκασης σύμφωνα με τα ισχύοντα [ερώτημα τίθεται γιατί τα στοιχεία αυτά να τεθούν υπόψη του Α.Σ.Ν.Α. και όχι ενώπιον των Δικαστικών Αρχών].

πληρώματος, οι Εκθέσεις αυτές παραπέμπονται και στο αρμόδιο Πειθαρχικό Συμβούλιο Εμπορικού Ναυτικού (Π.Σ.Ε.Ν.) για την επιβολή των νομίμων πειθαρχικών κυρώσεων (άρθρο 6 Ν.Δ. 712/70)⁹.

Οι εκθέσεις των Α.Σ.Ν.Α. δεν δεσμεύουν τους δικαστές και εκτιμούνται από αυτούς ελεύθερα μαζί με τα υπόλοιπα αποδεικτικά στοιχεία των υποθέσεων (άρθρο 7).

Αξιοσημείωτο στο συγκεκριμένο Ν.Δ., είναι το γεγονός ότι ο υπουργός Ν.Α., διατάσσει μετά την αναφορά της Προξενικής ή Λιμενικής Αρχής εφόσον κρίνει ότι συντρέχει περίπτωση περαιτέρω διερεύνησης, τη διενέργεια ενόρκου προανακρίσεως καθώς και την Αρχή που θα τη διεξάγει. Ομοίως ορίζεται ο υπουργός σε έκτακτες περιστάσεις (χωρίς να ορίζεται ποιες είναι αυτές) αξιωματικό Λ.Σ. να πραγματοποιήσει προανάκριση.

Περαιτέρω μάλιστα παρέχεται η δυνατότητα στον υπουργό Ν.Α., με αιτιολογημένη κρίση του (ποιος όμως θα την αξιολογήσει;) να μην παραπέμψει το φάκελο στα Α.Σ.Ν.Α. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, χωρίς να ορίζεται κάτι σχετικό στις διατάξεις του Ν.Δ., συνάγεται το συμπέρασμα ότι αν ο υπουργός Ν.Α. δε διαβιβάσει το φάκελο στο Α.Σ.Ν.Α. προφανώς δε θα τον διαβιβάσει ούτε στην αρμόδια Εισαγγελία Πλημμελειοδικών, λαμβάνοντας σαν δεδομένο ότι η αρμόδια Λιμενική ή Προξενική Αρχή έχει ενημερώσει μόνο το Υ.Ν.Α. (άρθρο 2 παράγραφος 1). Κατά συνέπεια το συλλεχθέν προανακριτικό υλικό δεν θα διαβιβασθεί σε αρμόδια Εισαγγελική Αρχή και η Απόφαση του Υπουργού δεν θα κριθεί από την Δικαστική Λειτουργία.

Επίσης ορίζεται ότι εάν από την προανάκριση διαπιστωθούν ενδείξεις τέλεσης αδικήματος ή υποβληθεί έγκληση τότε ή ο αξιωματικός Λ.Σ. εάν ενεργεί την προανάκριση ή το Υ.Ν.Α. διαβιβάζει το φάκελο της δικογραφίας στον αρμόδιο Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών (επιρρώνεται ο ισχυρισμός περί μη ενημέρωσης της αρμόδιας Εισαγγελικής Αρχής).

Στο άρθρο 5 παραγρ. 5 ορίζεται ότι ο υπουργός Ν.Α. σε σοβαρές κι επείγουσες περιπτώσεις αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αίτησης οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, δύναται να διατάσσει την απευθείας υπό του Α.Σ.Ν.Α. τακτική ανάκριση σε περίπτωση που δε διενεργείται προανάκριση από τη Λιμενική ή Προξενική Αρχή και αυτή που ξεκινήσει παύει (επιρρώνεται ο ισχυρισμός περί μη ενημέρωσης της αρμόδιας Εισαγγελικής Αρχής).

Αξιοσημείωτη είναι επίσης και η διοικητική πρακτική που ακολουθείται από την αρμόδια διεύθυνση του Υ.Ν.Α.Ν.Π. ήτοι τη Δ.Α.Ν., η οποία αξιολογεί το υποβληθέν προανακριτικό υλικό από τις Λιμενικές Αρχές σε περίπτωση που έχει συμβεί ναυτικό ατύχημα, προκειμένου να αξιολογήσει αν όντως τηρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις πραγματοποίησης ναυτικού ατυχήματος, ώστε

⁹ Βλ. ό.π., Κοροντζής Τρ., «Ο θεσμικός ρόλος του Λιμενικού Σώματος», σ.130-132.

ακολουθώντας να διαβιβάζει για περαιτέρω αξιολόγηση το συλλεχθέν προανακριτικό υλικό στο Α.Σ.Ν.Α. Σημειώνεται ότι η αρμόδια Λιμενική Αρχή (Εσωτερικού ή Εξωτερικού) το ίδιο προανακριτικό υλικό το έχει υποβάλει ταυτόχρονα και στην αρμόδια Εισαγγελική Αρχή για ποινική αξιολόγηση/εκτίμηση.

Διαπιστώνεται μάλιστα πάρα πολλές φορές η εν λόγω διεύθυνση να παραγγέλλει σε Λιμενικές Αρχές τη διενέργεια επιπρόσθετων ποινικών πράξεων, προκειμένου κατά την άποψή της να συμπληρωθεί το αρχικό προανακριτικό υλικό, πριν διαβιβασθεί στο Α.Σ.Ν.Α. και τις παραγγελίες της αυτές να τις κοινοποιεί και στη αρμόδια Εισαγγελική Αρχή που έχει υποβληθεί από τη Λιμενική Αρχή το προανακριτικό υλικό που έχει συγκεντρωθεί.

Οι ενέργειες αυτές της προαναφερόμενης διεύθυνσης του Υ.ΝΑ.Ν.Π. στηρίζονται κατά την άποψή της στο άρθρο 21 του Π.Δ. 13/2018 (Α' 26), «Οργανισμός Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής» που φέρει τίτλο «Διεύθυνση Ασφάλειας Ναυσιπλοΐας» και συγκεκριμένα στην παρ. 2.δ) όπου διατυπώνονται τα εξής: «Η παρακολούθηση των διεθνών εξελίξεων σε θέματα ναυτικών ατυχημάτων και ο συντονισμός των ενεργειών προς διερεύνηση ναυτικών ατυχημάτων των υπό ελληνική σημαία πλοίων και πλοίων στα οποία εργάζονται Έλληνες ναυτικοί ή επιβαίνουν Έλληνες πολίτες, συμπεριλαμβανομένης της συγκρότησης και λειτουργίας των Ανακριτικών Συμβουλίων Ναυτικών Ατυχημάτων (Α.Σ.Ν.Α.) και των λοιπών οργάνων διερεύνησης ναυτικών ατυχημάτων.» καθώς επίσης και στην αριθ. 68108/14/70/5.2.71 Υ.Α., με θέμα «Κανονισμός λειτουργίας Ανακριτικού Συμβουλίου Ναυτικών Ατυχημάτων (Α.Σ.Ν.Α.)», η οποία όμως είναι αδημοσίευτη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ως έπρεπε σαν κανονιστική πράξη και κατά συνέπεια είναι ανυπόστατη και δεν παράγει κανένα απολύτως έννομο αποτέλεσμα.

Το ερώτημα που τίθεται είναι αν η συγκεκριμένη διαδικασία που ακολουθείται όπως περιγράφηκε παραπάνω είναι σύνομη με την έννοια αν προβλέπεται από τα νομικά κείμενα. Συγκεκριμένα τίθενται τα εξής δύο ερωτήματα:

1.-Έχει την αρμοδιότητα όπως ισχυρίζεται η αρμόδια διεύθυνση του Υ.ΝΑ.Ν.Π., να αξιολογεί το προανακριτικό υλικό που έχει συλλέξει και υποβάλει η αρμόδια Λιμενική Αρχή σε αυτήν και στην Εισαγγελική Αρχή, εφόσον πρόκειται για ναυτικό ατύχημα πριν την διαβίβαση του στο Α.Σ.Ν.Α. προκειμένου να διαπιστώσει ότι τηρούνται όλες οι προϋποθέσεις που συνιστούν την έννοια του ναυτικού ατυχήματος σύμφωνα με τις προβλέψεις του Ν.Δ. 712/1970;

2.-Έχει την αρμοδιότητα να προβαίνει σε εντολές-παραγγελίες σε Λιμενικές Αρχές για συμπλήρωση αρμοδίας κατά την άποψή της του εν λόγω προανακριτικού υλικού οι οποίες κοινοποιούνται στις Εισαγγελικές Αρχές, στο περιεχόμενο των οποίων περιλαμβάνεται και η εντολή για παράλληλη υποβολή του και στις Εισαγγελικές Αρχές για ποινική του

αξιολόγηση υποκαθιστώντας τη δικανική κρίση της Εισαγγελικής Αρχής εν αγνοία της;

Η απάντηση και στα προαναφερόμενα δύο ερωτήματα είναι σαφώς βάσει των νομοθετικών κειμένων και συγκεκριμένα η απάντηση είναι αρνητική.

Συγκεκριμένα για κάθε συμβάν ή περιστατικό που συμβαίνει στην περιοχή δικαιοδοσίας του Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ., όπως καθορίζεται από τις οικείες διατάξεις του Κ.Π.Δ., λαμβάνει απαραίτητα γνώση η Εισαγγελική Αρχή η οποία και προβαίνει σε ποινική αξιολόγηση. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 33, 43 του Κ.Π.Δ. με το άρθρο 19 παρ. 1 της Υ.Α. 040/2014 (Α' 3212)¹⁰ προκύπτει σαφέστατα ότι τα στελέχη του Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ., ως γενικοί προανακριτικοί υπάλληλοι που διενεργούν προανάκριση στο πλαίσιο της κινήσεως από την αρμόδια Εισαγγελική αρχή ποινικής δίωξης και υπό τη διεύθυνση της, αναφέρουν και λαμβάνουν οδηγίες και εντολές από αυτήν και μόνο.

Το εν λόγω πλαίσιο δράσης συνιστά τη λεγόμενη Δικαστική Αστυνομία στην οποία επ' ουδενί δεν μπορούν να παρέμβουν λοιπά ιεραρχικά κλιμάκια για να χορηγήσουν οδηγίες-εντολές-υποδείξεις [άρθρα 158-159 Κ.Δ.Ν.Δ. (Α' 261)¹¹, άρθρο 33 παρ. 8 Ν. 4256/2014 (Α' 92)¹² και άρθρα 31-33-36 και 43 του Κ.Π.Δ.].

Ο διοικητικός έλεγχος του ναυτικού ατυχήματος (Ν.Δ. 712/70) συνιστά μία έτερη διαδικασία από ειδικά συμβούλια, τα οποία συγκροτούνται από μέλη που διαθέτουν ανάλογη εμπειρία και τεχνογνωσία και σε κάθε περίπτωση συμμετέχει και δικαστικός λειτουργός. Τα συμβούλια αυτά έχουν την αρμοδιότητα όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 του Ν.Δ. 712/70 όπως ισχύει να προβούν υπό τη διεύθυνση του προέδρου αυτών στη διενέργεια ενόρκου τακτικής προανακρίσεως εφόσον κρίνουν ανεπαρκή την ενεργηθείσα ένορκη προανάκριση.¹³

Από το υφιστάμενο νομοκανονιστικό πλαίσιο ήτοι το Ν.Δ. 712/70 όπως ισχύει, το άρθρο 21 του Π.Δ. 13/2018 και την αριθ. 1000.0/35289/2015 Υ.Α. (Β' 2582)¹⁴, προκύπτει σαφέστατα όπου πουθενά δεν καθορίζεται αρμοδιότητα της Δ.Α.Ν. για αξιολόγηση συγκεντρωθέντος προανακριτικού υλικού και εισήγηση αρμοδίως.

Από προσεκτική μελέτη των εν λόγω διατάξεων προκύπτει αρμοδιότητα της εν λόγω διεύθυνσης για διοικητικής φύσεως ενέργειες, ήτοι συντονισμός

¹⁰ «Κύρωση Κανονισμού Λειτουργίας Λιμενικών Αρχών».

¹¹ «Κώδικας Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου».

¹² «Τουριστικά πλοία και άλλες διατάξεις».

¹³ Στο άρθρο παρ. 1 του εν λόγω Ν.Δ. ορίζεται:

«Το Α.Σ.Ν.Α. άμα τη περιελεύσει αυτό φακέλλου προανακρίσεως ναυτικού ατυχήματος, προβαίνει, υπό τη διεύθυνση του προέδρου αυτού, εις ενέργεια ενόρκου τακτικής ανακρίσεως, εφόσον κρίνει ανεπαρκή την ενεργηθείσαν προανάκριση».

¹⁴ «Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στο Υπουργείο Ναυτιλίας».

διάφορων διοικητικών φορέων και ενοτήτων καθώς και διαδικαστικών ρυθμίσεων που αναφέρονται στον τρόπο διεκπεραίωσης των υποθέσεων σε συγκεκριμένη οργανωτική μονάδα, με σκοπό την αποτελεσματική λειτουργία της και μόνο, κάτι που επιρρώνεται από τελολογική ερμηνεία των σχετικών διατυπώσεων «παρακολούθηση των διεθνών εξελίξεων.ο συντονισμός των ενεργειών προς διερεύνηση ναυτικών ατυχημάτων.συμπεριλαμβανομένης της συγκρότησης και λειτουργίας .» [βλ. άρθρο 21 παρ. 2 του Π.Δ. 13/2018].

Ο συντονισμός των ενεργειών επ' ουδενί δεν σημαίνει την αξιολογική κρίση υποβληθέντος προανακριτικού υλικού, αλλά διοικητικής φύσεως γραφειοκρατικές ενέργειες κάτι που συνάγεται από τις σχετικές διατυπώσεις στην αρχή και το τέλος της προαναφερόμενης σχετικής διάταξης.

Εάν επιθυμούσε ο νομοθέτης θα χρησιμοποιούσε διαφορετικό λεκτικό όπως «π.χ. αξιολόγηση συγκεντρωθέντος προανακριτικού υλικού πριν την αποστολή του στο Α.Σ.Ν.Α., χορήγηση οδηγιών-εντολών στις Λιμενικές Αρχές για την επιπρόσθετη συμπλήρωση της δικογραφίας μετά την αξιολόγηση της κ.λπ».

Μία τέτοια όμως διατύπωση θα υποκαθιστούσε τις αρμοδιότητες της παραπάνω διεύθυνσης του Υ.ΝΑ.Ν.Π. με τη δικαιοδοσία της Εισαγγελικής Αρχής ή τις αρμοδιότητες των προανακριτικών κατά Κ.Π.Δ. υπαλλήλων. Επιπρόσθετα από προσεκτική μελέτη του άρθρου 15 της Υ.Α. 1000.0/35289/2015 προκύπτει μέταβίβαση του δικαιώματος υπογραφής που αφορά «έγγραφα και πράξεις με τα οποία διαβιβάζονται αρμοδίως δικογραφίες ναυτικών ατυχημάτων».

Τονίζεται πάλι ότι οι Υ.Α. που αναφέρονται στη λειτουργία και σύσταση των Α.Σ.Ν.Α. και έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση του Ν.Δ. 712/70, δεν έχουν δημοσιευτεί στο Φύλλο της Εφημερίδας της Κυβέρνησης, είναι ανυπόστατες και δεν παράγουν έννομες συνέπειες (σχετικά τυγχάνουν τα άρθρα 42 παρ. 1, 35 παρ. 1 του συντάγματος καθώς και οι γνωμοδοτήσεις του ΣτΕ Ολ. 87/2011, 1609/2012, 1080/2013, ΣτΕ 33/2009, 256/2007, 3/2006, 1788/2004, 2200/2003, ΣτΕ Ολ. 3136/1989).

Σαν προβληματισμός επίσης μπορεί να τεθεί και η σκοπιμότητα ύπαρξης των Α.Σ.Ν.Α. μετά τη δημοσίευση του Ν. 4033/2011 (Α' 264), «Προσαρμογή στις διατάξεις της Οδηγίας 2009/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Απριλίου 2009 για τον καθορισμό των θεμελιωδών αρχών που διέπουν τη διερεύνηση των ατυχημάτων στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών και για την τροποποίηση της Οδηγίας 1999/35/ΕΚ του Συμβουλίου και της Οδηγίας 2002/59/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου – Ενσωμάτωση ρυθμίσεων, μέτρα εφαρμογής και άλλες διατάξεις».

Στο άρθρο 4 του εν λόγω νόμου¹⁵ διατυπώνεται η ανεξαρτησία των διερευνήσεων από τις ποινικές, πειθαρχικές και αστικές έρευνες και από τον διοικητικό έλεγχο του ναυτικού ατυχήματος που πραγματοποιείται κατ' εφαρμογή του Ν.Δ. 712/70 που πραγματοποιούνται σύμφωνα με το Ν. 4033/2011.

Θα μπορούσε όμως η Πολιτεία να αξιοποιήσει το συγκεκριμένο μηχανισμό της ΕΛ.Υ.Δ.Ν.Α. και τις εκθέσεις για τα ναυτικά ατυχήματα που εξετάζει, να τις διαβιβάζει αρμοδίως είτε για ποινική αξιολόγηση ή για τυχόν πειθαρχική αξιολόγηση αφού σε κάθε περίπτωση σκοπός είναι η διαπίστωση των αιτιών και συνθηκών που πραγματοποιήθηκε ένα ναυτικό ατύχημα, συμπληρώνοντας όπου είναι απαραίτητο το

¹⁵ Άρθρο 4

(Άρθρο 4 της Οδηγίας)

Καθεστώς των διερευνήσεων θεμάτων ασφάλειας

«1.Οι διερευνήσεις σε περιπτώσεις ναυτικών ατυχημάτων και ναυτικών συμβάντων διέπονται από τον παρόντα νόμο και διεξάγονται όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερα και ταχύτερα. Οι διερευνήσεις αυτές: α. είναι ανεξάρτητες από ποινικές, αστικές, πειθαρχικές έρευνες και από τον διοικητικό έλεγχο ναυτικού ατυχήματος, ο οποίος διενεργείται κατ' εφαρμογή του ν.δ. 712/70 των οποίων ο σκοπός είναι ο καθορισμός υπαιτιότητας ή η απόδοση ευθυνών, β. έχουν αποκλειστικό σκοπό τη διακρίβωση των αιτιών που προκάλεσαν ναυτικό ατύχημα ή ναυτικό συμβάν και την πρόληψη παρόμοιων ατυχημάτων στο μέλλον μέσω χρήσιμων εξαγόμενων συμπερασμάτων, γ. δεν παρακωλύονται, αναβάλλονται ή καθυστερούν αδικαιολόγητα εξαιτίας των αναφερόμενων ερευνών στην περίπτωση α', δ. διεξάγονται κατά προτεραιότητα σε σχέση με άλλες ειδικές και τεχνικές διερευνήσεις, οι οποίες διενεργούνται από τους πλοιοκτήτες, διαχειριστές, ασφαλιστές, φορτωτές ή παραλήπτες φορτίου και οποιοδήποτε άλλο ενδιαφερόμενο με το εμπλεκόμενο με το ατύχημα πλοίο, ε. διευκολύνονται από τα εμπλεκόμενα με τη διαχείριση του πλοίου μέρη ώστε να εξασφαλίζεται κατά τον αποτελεσματικότερο τρόπο η διεξαγωγή τους. 2.Για την ταχεία και αποτελεσματική διεξαγωγή των διερευνήσεων, σύμφωνα με τα ανωτέρω η Υπηρεσία και η Αρμόδια Αρχή συνεργάζονται, εφόσον απαιτείται κατά περίπτωση, με τις αρμόδιες δικαστικές Αρχές. 3.Σύμφωνα με το άρθρο 12 του παρόντος, υπό τον τίτλο «πλάισιο μόνιμης συνεργασίας», η Υπηρεσία: α. προσφέρει κάθε δυνατή συνεργασία και συνδρομή σε ένα άλλο κράτος μέλος, το οποίο είναι το κύριο Κράτος διερεύνησης ενός ναυτικού ατυχήματος, β. δύναται να αναθέτει σε άλλο κράτος μέλος το καθήκον να είναι αυτό το κύριο Κράτος διερεύνησης ενός ναυτικού ατυχήματος ή συμβάντος σύμφωνα με το άρθρο 7 του παρόντος, γ. αποφασίζει, στο βαθμό που είναι αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού του παρόντος, σε συνεργασία και συντονισμό με ενδιαφερόμενους οργανισμούς διερευνήσεων άλλων κρατών μελών, το ρόλο που είναι τελικά θα έχει στο υπό διερεύνηση ατύχημα, ανεξάρτητα εάν το Ελληνικό Κράτος είναι το Κράτος σημαίας ή το παράκτιο Κράτος ή το ουσιαστικώς ενδιαφερόμενο Κράτος σε ναυτικό ατύχημα».

νομοθετικό πλαίσιο ώστε να υφίσταται ένας μόνο μηχανισμός εξοικονομώντας πόρους σε στελεχιακό δυναμικό και υλικό.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι ανωτέρω διατάξεις πιστεύω πέραν της δικαστικής εξουσίας που παρέχουν στον υπουργό Ν.Α. (αντί της διοικητικής η οποία θα έπρεπε να ήταν σαφής από την διατύπωση των σχετικών διατάξεων), έρχονται σε αντίθεση με τις διατάξεις του ισχύοντος Κ.Π.Δ. στον οποίο ορίζονται τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις τόσο των Εισαγγελικών Αρχών, όσο και των προανακριτικών υπαλλήλων.

Ειδικότερα οι διατάξεις του Ν.Δ. 712/70 που περιγράφηκαν ανωτέρω έρχονται σε αντίθεση ενδεικτικά με τα εξής άρθρα του Κ.Π.Δ.: 31 «Δικαιώματα του εισαγγελέα», 33 «Γενικοί ανακριτικοί υπάλληλοι», 36 «Αυτεπάγγελτη δίωξη», 37 «Υποχρέωση για την ανακοίνωση αξιόποινης πράξης», 43 «Έναρξη ποινικής δίωξης», 239 «Σκοπός της ανάκρισης», 243 «Πότε και από ποιον ενεργείται» κ.λπ. του Κ.Π.Δ.

Σε κάθε περίπτωση το διαδικαστικό πλαίσιο που καθορίζεται στο Ν.Δ. 712/70 για τον διοικητικό έλεγχο του ναυτικού ατυχήματος, δεν σημαίνει υποκατάσταση των Εισαγγελικών Αρχών. Οι τελευταίες σύμφωνα με το δικονομικό σύστημα της Χώρας μας, είναι και οι μόνες για να αξιολογήσουν το/α περιστατικό/ά ναυτικού/ών ατυχήματος/ών αφού λάβουν γνώση, να δώσουν σχετικές εντολές στους προανακριτικούς υπαλλήλους στο στάδιο της προανάκρισης, οι οποίοι αναφέρουν πρωτίστως και κύρια σε αυτούς όπως επιτάσσει ο Κ.Π.Δ.

Οι τελευταίοι με τη σύμφωνη γνώμη των αρμόδιων Εισαγγελικών Αρχών δύνανται να διορίσουν πραγματογνώμονες κ.λπ. και όχι η προανακριτική διαδικασία να υλοποιείται εκτός των διατάξεων του Κ.Π.Δ., ενημερώνοντας αρχικά τον υπουργό Ν.Α.

Με τον τρόπο αυτό παρέχονται στον εκάστοτε υπουργό αρμοδιότητες χειρισμού – αξιολόγησης προανακριτικού υλικού, οι οποίες σαφώς και θα πρέπει να εκπίπτουν των θεσμικών αρμοδιοτήτων του, παρακάμπτοντας την αρχική υποχρεωτική ενημέρωση των Εισαγγελικών Αρχών σε περίπτωση πραγματοποίησης ναυτικού ατυχήματος.

Επιπρόσθετα το σύνολο των διατάξεων του εν λόγω Ν.Δ. προκαλεί εννοιολογική σύγχυση σε όρους και διαδικασίες όπως προανάκριση, διοικητική διερεύνηση που στην δικονομική πρακτική είναι σαφείς και οριοθετημένοι.

Ο διοικητικός έλεγχος για απόδοση τυχόν πειθαρχικών ευθυνών (άρθρο 6), αν αυτό είναι το ζητούμενο του Ν.Δ. 712/70, θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί με την αίτηση χορήγησης αντιγράφου της σχετικής δικογραφίας από την αρμόδια Εισαγγελική Αρχή και την περαιτέρω πειθαρχική της αξιολόγηση από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υ.Ν.Α. σύμφωνα με τις ισχύουσες διαδικασίες.

Τέλος σημειώνεται ότι οι Υ.Α. που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση του Ν.Δ. 712/70 και αναφέρονται στη λειτουργία και σύσταση των Α.Σ.Ν.Α. δεν έχουν δημοσιευτεί στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης ως προβλέπεται-καθορίζεται για τις κανονιστικές πράξεις, κατά συνέπεια χαρακτηρίζονται ως ανυπόστατες και δεν παράγουν έννομα αποτελέσματα με ότι αυτό συνεπάγεται σχετικά με την αξιοπιστία του εν λόγω θεσμού.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ –ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

[1] Γώγος Κων., «Η ανυπόστατη διοικητική πράξη», εκδ. Σάκουλας, Αθήνα, 2012.

[2] Κοροντζής Τρ., «Ο θεσμικός ρόλος του Λιμενικού Σώματος», σ.411, εκδ. BOOKSTARS, Αθήνα, 2017, ISBN: 978-960-571-266-2.

[3] Κοροντζής Τρ., «Το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας ως αυτόνομος διοικητικός κυβερνητικός θεσμός κατά την περίοδο 1971-2016», σ.231, εκδ. BOOKSTARS, Αθήνα, 2016, ISBN: 978-960-571-198-6.

[4] Korontzis Tr., «The Hellenic internal security system in combating organized crime. The case of the Hellenic Coast Guard», The HELLENIC OPEN BUSINESS ADMINISTRATION Journal, Vol. 1-2015 No 2, p.p. 23-48 (ISBN 2407-9332).

[5] Κοροντζής Τρ., «Διοικητικός Έλεγχος Ναυτικού Ατυχήματος», "Λιμενική Ρότα", τεύχος 14, Οκτώβριος-Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2013, σ.σ. 60-62.

[6] Κοροντζής Τρ., «Η Διοικητική Κυβερνητική Μετεξέλιξη του πρώην Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας την περίοδο 2009-2011», "Λιμενικά Χρονικά", τεύχος 90, Απρίλιος - Μάιος-Ιούνιος 2012, σ.σ. 14-15.

[7] Korontzis Tr., «The Hellenic Ministry of Mercantile Marine, as an autonomous administrative governmental institution in the period 1971-2011. A descriptive and critical approach», International Journal of Business and Social Science Vol. 3, issue 8, special issue, April 2012, p.p.61-75.

[8] Korontzis Tr., «The role of the Hellenic Coast Guard in the Hellenic internal security and in combating the phenomenon of organized crime», International Review of Social Sciences and Humanities, Vol. 3, issue 1, April 2012, p.p. 210-227.

[9] Κοροντζής Τρ., «Λιμενικό Σώμα και Διοικητικοί Πειραματισμοί», "Δημόσιος Τομέας", τεύχος 269, Ιανουάριος 2010, σ.σ. 33-35.

[10] Κοροντζής Τρ., «Διοικητικές Κυβερνητικές Μεταρρυθμίσεις. Η περίπτωση του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής (ΥΕΝΑΝΠ)» Διοικητική Ενημέρωση (τριμηνιαία επιθεώρηση διοικητικής επιστήμης), τ.52, Οκτώβριος- Νοέμβριος- Δεκέμβριος 2009, σ.σ. 31-57.

[11] Κοροντζής Τρ., «Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας και Λιμενικό Σώμα. Κριτική θεώρηση

οργανισμών Υ.Ε.Ν. - προτάσεις διοικητικής μεταρρύθμισης», Διοικητική Ενημέρωση (τριμηνιαία επιθεώρηση διοικητικής επιστήμης), τ.32, Ιανουάριος-Φεβρουάριος- Μάρτιος 2005, σ.σ. 93-112.

[12] Πρεβεδούρου Ευγενία, «Νομολογιακές εξελίξεις στον δικαστικό έλεγχο των ανυπόστατων πράξεων (με αφορμή τις αποφάσεις ΣτΕ Ολ 2649/2017 και ΣτΕ 3151/2017)» διαθέσιμο στον ιστότοπο

<https://www.prevedourou.gr/%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CE%B5%CE%BE%CE%B5%CE%BB%CE%AF%CE%BE%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B9/> (είσοδος την 22/05/2021).

[13] Τσουρής Γ., «Ο Διοικητικός έλεγχος των ναυτικών ατυχημάτων», ΔΔ, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Αθήνα, 1978.